

Bezinning 482: Een geloofscriterium

Lucas 3,7-9 ¹

Het Woord

Johannes zei tegen de mensen die massaal uitliepen om zich door hem te laten dopen: 'Addergebroed, wie heeft jullie wijsgemaakt dat je veilig bent voor het komende oordeel? Breng vruchten voort die een nieuw leven waardig zijn, en zeg niet meteen bij jezelf: "Wij hebben Abraham als vader." Want ik zeg jullie: God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken! Ja, de bijl ligt al aan de wortel van de boom: iedere boom die geen goede vruchten draagt, wordt omgehakt en in het vuur geworpen.'

Stilte bij het Woord

Een woord bij het Woord

Johannes de Doper is aan het woord. Lucas geeft drie voorbeelden van zijn prediking, waarvan we hier het eerste horen. Het is het apocalyptische gedeelte. Hierop volgen het ethisch en het messiaanse voorbeeld. Apocalyptiek klinkt altijd dramatisch, bloedernstig. Het is dan ook 'erop of erover'. Lukken of mislukken. Zonder enige herkansing: de mens leeft maar eenmaal. De boodschap van Johannes klinkt dan ook dreigend en zet Gods rechtvaardigheid scherp in de verf. Daardoor is er een breuk met het vers dat hieraan voorafgaat: 'Al wat leeft zal zien hoe God redding brengt.' De barmhartigheid van God wordt in onze tekst dus verzwegen om Gods rechtvaardigheid en oordeel alle aandacht te geven.

Er wordt een eigenaardig beeld gebruikt: 'God kan uit deze stenen kinderen van Abraham verwekken.' Velen dachten immers dat ze al gered werden, gewoon omdat ze afstamden van Abraham. De besnijdenis was daarvan het teken of zelfs het bewijs. Niet dus. Stenen vindt men overal en dus kunnen er overal kinderen van Abraham gevonden worden: als ze maar geloven en goede vruchten voortbrengen. Op geloof en daden komt het aan. Daarvoor hoef je niet besneden te zijn. Je moet zelfs niet afstammen van Abraham. Deze universaliteit is heel bevrijdend.

Het meest centrale woord in de tekst is 'bekering'. Want om te geloven moet ik niet meer alleen op mijzelf steunen, maar mijn vertrouwen stellen in God. En in plaats van de wereld naar mij toe

¹ Deze tekst komt niet voor in de liturgie, noch op zon- en feestdagen, noch op weekdays.

te halen om mijn leven te realiseren, zal ik daden van liefde en dienstbaarheid moeten stellen, dus als dienst aan anderen.

Over dit alles zal geoordeeld worden op het einde van de tijd. Dan kan niet onderhandeld worden. Mijn leven zal dus afgewogen worden naar mijn daden. Met deze apocalyptische toon wil de boodschapper vooral zeggen hoe ernstig menselijke daden zijn, vruchten van geloof in God.

Het Woord in mijn leven

Wat zijn mijn criteria om uit te maken of ik christen ben of niet? Hoe houd ik Gods barmhartigheid samen met zijn rechtvaardigheid? Maak ik ernstig genoeg werk van daden van goedheid en dienstbaarheid?

Bidden met het Woord

Goede en rechtvaardige God,
U bent ook barmhartigheid,
mild en zeer liefdevol.
Toch draagt U ons
met alle ernstig op
goede vruchten te dragen:
daden van liefde en goedheid,
gedrag dat menselijkheid opbouwt.
Want elke mens moet kunnen leven,
waardig en zonder tekorten.
Geef ons Uw kracht en zegen
om te doen wat U vraagt.
Want zovele mensen
wachten op onze inzet. Amen.

© Eric Haelvoet 2016